

ELŐSZÓ

Ez a füzet az Anyanyelvi kompetenciafejlesztő munkafüzetek 4. tagja, amely a szövegek mélyebb, pontosabb megértéséhez nyújt segítséget.

A szerzők azzal a szándékkal állították össze a feladatsorokat, hogy azok minél tágabb körben használhatóak legyenek. Ajánljuk azoknak az általános iskolásoknak, akik középiskolába készülnek, és minden középiskolásnak, aki fejleszteni szeretné szövegértési képességét, hogy ezáltal gyorsabban, hatékonyabban tanulhasson. A szövegértés a középszintű érettségi írásbeli részének is fontos eleme, az erre való felkészülésben is nélkülözhetetlen a szövegértési kompetencia fejlesztése.

A füzetben a szövegek nem épülnek egymásra, de nehézségi szintek szerint vannak csoportosítva, ami biztosítja a kompetencia részterületeinek fejlesztését. Az elején leginkább rövid, ismeretterjesztő, leíró szövegek találhatók, ezeket hosszabb, magyarázó, majd ezután az elvont gondolkodásra építő szépirodalmi szövegek követik, végül egy középszintű írásbeli érettségi típusú szövegértési feladatsor olvasható.

A füzet végén valamennyi feladat megoldása megtalálható, amellyel az olvasó ellenőrizheti válaszait.

A feladatok megoldásához hasznos segítséget jelentenek a TINTA Könyvkiadó kiadványai (különösen az *Értelmező szótár+*, az *Idegenszó-tár* és a *Magyar szókincstár*), így a munkafüzet a szótárhasználat gyakoroltatására is alkalmas.

Miért fontos a szövegértés?

A szövegértés az egyik legalapvetőbb kommunikációs képesség, amely meghatározó módon befolyásolja az érvényesülést az élet minden területén, így a tanulásban is. Nem csupán az ismeretek elsajátításához, megértéséhez nélkülözhetetlen, de nagyban hozzájárul a lényeglátáshoz, a szókinccs bővítéséhez, a nyelvhasználat és a szövegszerkesztési technikák tudatosításához.

Annak ellenére, hogy a magyar érettségi követelményeknek évek óta fontos része a megfelelő szintű szövegértési kompetencia, a PISA-felmérés szerint a magyar diákok 48%-ának szövegértési képességei nincsenek olyan szinten, nem érik el azt a minimumot, amellyel akár a munkában, akár a továbbtanulásban sikeresek lehetnének.

Ajánlott módszerek

A szövegértési folyamatban három alapvető műveletet különíthetünk el:

1. a szövegben egyértelműen azonosítható vagy rejtett információ visszakeresése;
2. a szöveg globális megértése, az összefüggések felismerése;
3. a szöveg, illetve egyes részeinek értelmezése, a stílusrétegek felismerése.

Milyen kérdéseket érdemes feltenni magunknak a szöveg értelmezése során?

- ⇒ Mi a legfontosabb állítás, kérdésfelvetés, tételmondat a szövegben?
- ⇒ Milyen részekre tagolható a szöveg?
- ⇒ Mi a különböző részek szerepe a szövegben?
- ⇒ Mi a cím szerepe?
- ⇒ Mik a kulcsfontosságú információk vagy állítások a különböző szövegrészekben (tételmondatok, kulcsszavak)?
- ⇒ Mik a lényeges és mik a kevésbé fontos információk? Ezek hogyan viszonyulnak egymáshoz?
- ⇒ Vannak-e olyan rejtett információk, amelyeket a szöveg nem mond ugyan ki, de sugall?
- ⇒ Milyen kapcsolatban állnak egymással a szövegbeli információk? Felismerhető-e ok-okozati viszony a szöveg egyes elemei között?
- ⇒ Kiknek szól a szöveg? Mi a szöveg célja?
- ⇒ Hogyan kapcsolódnak a különböző ábrák, térképek, fotók a szöveghez? Mennyiben segítik annak megértését?

A feladatsorok mindezeket gyakoroltatják. Megoldásukhoz először érdemes átnézni a kérdéseket, és ezek után olvasni el figyelmesen a szöveget. A kérdések megoldásakor minél pontosabb válaszokra kell törekedni. Célravezető a megfelelő részeket kikeresni, és akár különböző jelöléseket is alkalmazni a szövegben.

Reméljük, hogy a füzet feladatai hasznosak lesznek a szövegértés fejlesztésében, és egyúttal maguk a szövegek is élvezetes olvasmányok lesznek.

Jó munkát kívánunk!

A szerzők